

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2803

יום ראשון ה' טבת תשפ"ד

דף היומי בבלי: ב"ק מה | עמוד היומי: ברכות לג. | דף הכולל: ב"מ מ

דף היומי בהלכה: קפ"ז ב' - ד' קפ"ח א' - ב' .

מוסר: אהבת חסד - 'אם הוא רואה בחברו' עד 'והנה המתבונן'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער לשון הרע "כתיב מות וחיים ביד הלשון" עד שער התשובה "והנה מדרגות רבות"

כשהדרייבר פגש סוכן נסיעות מארצות הברית

הבזיק במוחו רעיון: 'תקשיב טוב, אני לוקח

תיירים לקברי צדיקים ולספורים באתרים.

תוכל לחלק את כרטיסי הביקור שלי לנוסעים,

שמזמינים דרך כרטיסי טיסה לארץ ישראל'

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן על השתדלות לחוד ופרנסה לחוד

לנחות? כשתגיע לשדה התעופה נתב"ג, אני אחכה לך ואסייע
אותך לבית המלון. שם נשב בנחת ונארגן את מסלולי הטיולים
בצורה מסודרת ומפורטת'.

הדרייבר המתין לתייר בשדה התעופה והסיע אותו לבית
המלון. כשהשניים ישבו ותכננו את מסלולי הנסיעה המפורטים,
נשר כרטיס ביקור מוכר מכיסו של התייר. הדרייבר לא נזקק
ליותר ממבט חטוף, כדי לקלוט שמדובר באחד מכרטיסי הביקור
שהפיץ בארצות הברית.

הדרייבר שהיה מרוצה מכך שכרטיסי הביקור שלו התחילו
לעבוד, שאל את התייר ממי קיבל את הכרטיס שברשותו.

'אל תתייחס לכרטיס הזה!' קרא התייר בביטול. 'זה סתם
כרטיס של דרייבר לא מוכר שסוכן הנסיעות דחף לי לתוך הידיים.
אל תשים לב לנייר הזה כי בלאו הכי אני לא מתכוון לשכור את
הדרייבר ששמו מופיע עליו. אחי שהוא מבין גדול בנסיעות בארץ
המליץ לי עליך ואמר לי לנסוע רק איתך!'

תגובת התייר העלתה חיוך על פני הדרייבר: 'בסדר גמור, רק
כדאי שתדע דבר אחד, עבדך הנאמן והדרייבר ששמו מופיע על
גבי הכרטיס, נוסעים בדרך כלל באותו רכב. הכרטיס הזה הוא
כרטיס הביקור שלי. אני העברתי את כרטיסי הביקור שלי לסוכן
הנסיעות בניו יורק וביקשתי ממנו לחלק אותם ללקוחותיו'.

הדרייבר חשב מעט ולאחר מכן אמר לתייר בהתפעלות:

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א סיפר מאורע מאלף
המלמד על חוסר התועלת שבפעולות ההשתדלות:

מעשה ביהודי תושב אלעד שמשמש כדרייבר לפרנסתו. האיש
לוקח תיירים מחוץ לארץ למקומות הקדושים ולאתרי תיירות
ברחבי הארץ.

ביום מן הימים פגש הדרייבר סוכן נסיעות מארצות הברית
ובמוחו הבזיק רעיון: 'תקשיב טוב, אני לוקח תיירים לקברי
צדיקים ולספורים באתרים. אולי תעשה לי טובה ותחלק את
כרטיסי הביקור שלי לנוסעים, שמזמינים דרך כרטיסי טיסה
לארץ ישראל'.

סוכן הנסיעות הסכים לבקשה, והדרייבר הביא לו ערמת
כרטיסים כדי לחלקם ללקוחותיו. הדרייבר חשב לעצמו שהודות
לכרטיסי הביקור שהפיץ באמצעות סוכן הנסיעות הוא יזכה
למבול טלפונים והזמנות מאמריקה. אבל תקוותו נכזבה. הוא
ישב והמתין בלי לקבל אפילו שיחת טלפון אחת מארצות הברית
כעבור מספר שבועות התקשר יהודי אמריקאי אל הדרייבר
ואמר לו: 'הרגע אני יוצא מביתי בניו יורק לעבר נמל התעופה
קנדי. בעוד שעתיים אני עולה על המטוס הנוסע לארץ ישראל.
אני רוצה שאתה תהיה הדרייבר שלי ותיקח אותי למירון ולטבריה
ולעוד אתרים בארץ הקודש'.

'למה לעשות תוכנית בטלפון?' טען הדרייבר. 'מתי אתה אמור

הנסיעות. אבל בכל אופן שאלתי אותך מסקרנות כדי לראות כיצד תגיב. והנה למדתי מוסר השכל וראיתי בחוש שאדם עושה את ההשתדלות, והפרנסה מגיעה מיזו הפתוחה והרחבה של בורא העולם.

(מתוך הספר 'לרומם')

'תראה שאין כל קשר בין הפרנסה לבין ההשתדלות. אפילו כשהשתדלות פועלת ומגיעה ליעדה, אפילו כשהתייר כבר מחזיק בכרטיס הביקור שלי, הוא לא מזמין את הנסיעה בזכות הכרטיס אלא בזכות ההמלצה שקיבל מאחי. כשראיתי את הכרטיס הבנתי מיד שקיבלת אותו מסוכן

תזכורת לנבחני דרשו

מבחני דרשו בכולל יתקיימו ביום שישי ג' בטבת וביום שני ו' בטבת

מבחן דף היומי קנין תורה מס' 48:

הדף היומי (שישי בלבד): בבא קמא יג. - מב:

קנין משניות (שישי בלבד): כלים ט"ז ה' - י"ז ט"ו

מבחן קנין חכמה מס' 48:

ספר אורחות צדיקים: שער השתיקה "ובעבור שהלשון קלה"

עד שער לשון הרע "אמרו רז"ל כנסת ישראל"

מבחני הדף היומי בהלכה מס' 22:

משנה ברורה: סימן קע"ח עד סימן קפ"ו

מוסר: אהבת חסד: חלק ג' פרק א' "איתא בגמרא" עד פרק ז' "ויש עוד דל אחד"

מבחני דף הכולל מס' 37:

הדף היומי (חמישי בלבד): בבא מציעא כב. - מא:

מבחני הבורת ש"ס מס' 15:

מסכת בבא מציעא כו. - לה:

מבחני דף היומי ירושלמי מס' 14 (שישי בלבד):

שביעית מ. - ס"ט: (בדפוס וילנא שביעית טו. "מוכר לעכו"ם בארץ" - כד: "סירוגין סירוגין")

מבחן העמוד היומי מס' 2:

ברכות יז. - לא:

צלצול הטלפון קטע את מחשבותי. הוא מוציא את הנייד מכיסו, ועל הצג הוא רואה את שמו של מנהל הגמ"ח, זה שהוא חייב לו 10,000 דולר, ותאריך הפירעון כבר חלף מזמן, אולם אין לו לשלם...

מה שנאסוף אתנו מחנוכה להמשך השנה

כלפי מטה. פרנסתו ופרנסת רעייתו התערערו, לפתע אירעו כמה נזקים בביתו, ומצבו הכלכלי - שהיה יציב ומבוסס יחסית עד

תקופה קשה עברה על ר' יצחק ד., תקופה כמוה טרם עבר בחייו. באופן בלתי מוסבר, ברגע מסויים בחיים החל הגלגל לנוע

עצם ההרהור הזה, קטע את חוט מחשבתו החיובית, את רגשי ההודאה בהם עסק. הוא התחזק להודות לה' גם על כך שהשיג הלוואת גמ"ח כשזו נדרשה לו, ולפיכך, כשצלצול הטלפון חזר שוב ושוב - הצליח לאזור כוחות ולענות לשיחה...

אלא שמנהל הגמ"ח הפתיע, ובגדול: 'איש בשורה אני היום' - פתח ואמר, ור' יצחק שם אוזנו כאפרכסת, 'תקשיב סיפור מוזר: מכיר את יהודי פלוני, אחד האנשים העשירים בקהילה? ובכן' - המשיך הלה בלי לעצור, 'היום הוא מחתן, ורגש הנתניה גבר בו. לפני דקה הוא התקשר אליי, וביקש לתרום 5,000 דולר לאחד היהודים המתקשים בקהילה, שחייב כסף לגמ"ח ואינו מצליח לפרוע. הוא ביקש שאפתח את רשימת בעלי החוב, והשם הראשון שנראה ראוי בעיניי - הוא יהיה הזוכה...

וזה היה אתה, אתה! החוב נחתך בחצי! - סיים מנהל הגמ"ח, כשר' יצחק אינו מוצא את המילים להגיב. בבת אחת נחתו עליו משמים 5,000 דולר, בלי שביקש בכלל, מידי יהודי עשיר שפשוט חפץ לעשות חסד, ואפילו לא בחר דווקא בו, אלא שבורא עולם שהוביל להחלטה לעשות את החסד, הוא שהוביל שהכסף יגיע אליו, מעשה ניסים ממש!

ומתי כל זה קרה? - לא בזמן בו התלונן על חובותיו, לא בזמן שביקש את ישועתו, ואפילו לא בשעת תפילתו. זה קרה כשישב וחשב על הטובות שה' עושה אתו, והודה לה' במילים שלו, מקרב לב, על חסדו הגדול! התברר, כי דווקא שעת ההודאה פתחה לו את הפתח לישועה, הביאה בכנפיה את הצעד הראשון לצאת מהבוץ אליו נקלע!

הוא התקשר לחברו ר' שמואל לבשרו, והלה כמובן צהל ושמח על חלקו בעניין, ומפיו שמענו את הסיפור כדי ללמדנו: לפעמים, הישועה קרובה לבוא, מרחק נגיעה ממש. כל מה שצריך הוא פתוח לה שער, לתת לה להיכנס ולבוא אלינו, והדרך הטובה ביותר לפתוח את השער - היא להודות בכל לב, למלא את הנפש ואת הפה ברגשות ודיבורי הודאה לה'!

אחים יקרים, ימי החנוכה עברו עלינו לטובה. הבה ניקח את המסר הזה עימנו לכל ימות השנה, להודות ולהלל לה' על כל חסדו עימנו, לומר לו תודה מעומק הלב על ניסיו ונפלאותיו. ההודאה היא השער לפתיחת שערי שמים, היא הדרך לקרבת אלוקים, והיא כלי מחזיק ברכה לישועות גדולות נוספות ונכספות! (פניני פרשת השבוע)

אותה עת - הפך לדחוק ולחוץ באופן חסר תקדים. מצב זה ערער גם את בטחונו העצמי ותחושותיו הפנימיות, וכשידידו משכבר הימים, ר' שמואל פ. פגש אותו - הבחין על אתר בעננה הרובצת על פניו...

כדרכם של ידידים קרובים, ביקש ר' שמואל לברר מה קורה, ור' יצחק ניאות וסיפר על התקופה הקשה שהוא עובר, הלחץ הכלכלי בו הוא נתון, והעובדה שלראשונה בחייו הוא נאלץ לומר לילדיו 'לא' גם על צרכים שנחשבו בסיסיים, כשהוא אינו מוצא מנוח לנפשו. ר' שמואל שמע ונאנח עמו בהשתתפות כנה בצער, אולם לאחר מכן ביקש להציע לו הצעה פרקטית לפתרון:

'הסכת ושמע, ר' יצחק ידידי, אמר ר' שמואל, 'הרי ברוך השם, לא הכל שחור בחיך. אתה קם בבוקר - האיברים עובדים. אתה מסוגל ללכת ולתפקד. יש לך משפחה ברוכה, אפילו נחת יש לך די בשפע. אמור לי בבקשה - מתי ישבת וערכת רשימה של כל הדברים הטובים, של חצי הכוס המלאה של חיך, והודית על כל פרט ופרט מהרשימה הזו לאבא הטוב שהרעיף עליך את כל הטוב הזה?'

ר' יצחק הנהן קלות. הוא מעולם לא ערך רשימה כזו... הוא כה עסוק בצרותיו ודאגותיו הכלכליות, עד שהוא חש שאין לו פנאי לעסוק ברשימת הדברים הטובים בחייו. ואז ר' שמואל דיבר על לבו, כי אולי כדאי לשנות את החשיבה, להחליף את המילים הבוקעות מהפה. לא רק תלונות על הצרות, אלא להתעמק בכל מה שטוב, ולהודות על כך בכל פה!

הם נפרדו באיחולי הצלחה, ור' יצחק נותר מהורהר. ממחשבה למעשה, הוציא עט ונייר מכיסו, והחל לכתוב את הדברים הטובים שבחייו, כשבכל פעם שהוא רושם שורה - הוא מודה, במילים שלו ומקרב לב, בהתרגשות עצומה ובהודאה כבירה, למלך הגומל חסדים טובים לעמו ישראל, שנתן לו את הטוב שהוא מציין עתה. וכך הלאה, שורה ועוד שורה, במשך כעשרים דקות ארוכות - ועדיין לא הגיע לחצי הדרך...

לפתע נאלץ לעצור, צלצול טלפון קטע את מחשבותיו. הוא מוציא את הנייד מכיסו, ועל הצג הוא רואה את שמו של מנהל הגמ"ח הקהילתי, זה שהוא חייב לו 10,000 דולר, ותאריך הפירעון כבר חלף מזמן, אולם אין לו לשלם... הוא מתלבט האם לענות או לאו, הרי מה יאמר ומה ידבר, מה יענה ומה יצטדק, הן יודע הוא שהוא חייב את הכסף ותאריך הפירעון חלף עבר, אולם קצרה ידו מהושיע...

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

הוא פתח את עיניו והרופא עומד עליו ומטפל בו מתוך תדהמה ובמסירות. לפתע המת החי פונה אל הרופא: 'תגיד, קוראים לך חיים מאיר?' בארי פער את פיו, מי מכיר אותו בשמו היהודי בו הוא לא השתמש זה עשרות שנים?

הרב ישראל היימן עם סיפור מיוחד על החוש לזהות ולשמוע

מאיר?"

בארי פער את פיו, מי מכיר אותו בשמו היהודי בו הוא לא
השתמש זה עשרות שנים?

הוא לא הספיק להגיב כשהפצינט שחזר לחיים ירה לעברו
צרור שאלות מביכות...

אתה שומר שבת? מניח תפילין אולי? מה עם כשרות המטבח
בביתך?

דע לך! לא הרפה ממנו החולה, אתה חייב לשנות את
התנהגותך!!

אחרי המשפט הזה עצם החולה את עיניו והפעם לנצח.
בארי הרופא היה בהלם כמה דקות, מה הוא רצה ממני החולה

הזה? מאיפה הוא מכיר אותי, את שמי היהודי ואת אורחות חיי?
לאחר דקות אחדות הוא התאושש והמשיך את חייו כרגיל.

אחרי תקופה הוא שכח מהכל.
שנים מספר לאחר מכן הוא זכה להתחזק קצת ולשמוע מרב

מסוים דברים שהשפיעו עליו לחשוב על החיים מחדש. הוא הלך
בצעדים קטנים ממש... מעט דברי תורה שינויים מזערניים בחייו
האישיים.

יום אחד הוא נזכר באותו סיפור שהיה לו בבית החולים ובדבריו
של המת אותם כעת הוא הבין כשדר משמים. בבת אחת באיחור

'קל' של עשור שנים חדרו הדברים לליבו וההבנה פשטה בו באחת.
תוך חודשים ספורים הוא שינה את כל אורחותיו והפך ליהודי חרדי

המדקדק קלה כבחמורה וקובע עיתים מרובים לתורה.
כאמור, את הסיפור הזה היה מספר הרב פינקוס, ומכוחו היה

ממחיש את ההבדל בין שמיעת האוזן להבנת הלב.
קראנו אתמול בתורה על יוסף הצדיק שעומד לפני פרעה בפעם

הראשונה ושומע ממנו את המשפט הבא.
"ואני שמעתי עליך לאמור תשמע חלום לפתור אותו". רש"י הק'

מבאר: **תשמע חלום לפתור אותו** - תאזין ותבין חלום לפתור אותו.
רש"י ממשיך ומדגיש בדיבור הבא: **תשמע - לשון הבנה והאזנה.**

פרעה עבר עשרות חרטומים ופותר חלומות, כולם ניסו בכה
ובכה. אבל פרעה הבין שהסיבה שהם נכשלו זה כי חסר להם משהו

בסיסי. לא ב'חרטומולוגיה' או בחכמת פתרון החלומות... הם פשוט
לא שמעו אותו נכון. הם שמעו באוזן אבל לא הבינו מה הם שמעו

פרעה מנסה לברר אם יש מישהו שיודע לשמוע... שר המשקים
מסבר את אוזנו על נער צעיר עבד ולא מבני המדינה, ארורים

על המעשה הבא היה ניתן לומר שהוא כלול בהגדרה של באבע
מעשה'ס... (סיפורי סבתא), אילולא היה מסופר לא אחת מפיו
הבוער של רבי שמשון פינקוס זצ"ל.

בעיירה מונסי שבארה"ב התגורר רופא חרדי מבוגר. זה מכבר
הוא יצא לפנסיה ועדיין היה מקבל בצורה פרטית פציינטים. הוא

היה מוכר כאדם ירא שמים מרבים, מלאכתו עראי ותורתו עיקר.
רבים מבני הקהילה החרדית במונסי היו מלקוחותיו הקבועים הן

בשל מומחיותו הרבה והן בשל יראת השמים והחום היהודי ששפע
ממנו.

הגרש"פ זצ"ל היה מספר שהוא שמע את הסיפור מפיו ממש.
שנים לפני כן, עד שנות העמידה של אותו רופא, עוד לפני

תקופת מגוריו במונסי החרדית, היה הרופא הזה חילוני גמור. הוא
נולד למשפחה יהודית רחוקה ממש. כילד הוא לא ידע מאומה על

יהדות והמושג יהודי סימל בעיניו רק איזו מגבלה שגרמה לו לברר
עוד קריטריון לפני שהוא מתחתן...

בהמשך הוא שמע על יהדות, הכיר אנשים בעלי צורה שבאו
איתו במגע במסגרת עבודתו כרופא פרטי ובבית החולים, אבל שום

דבר לא דיבר אליו. הוא מעולם לא ראה צורך להתעניין או לשנות
אי אלו מהנהגותיו.

בבוקר ערפילי אחד הוא הוזעק לחדר הטרואמה בבית החולים
לטפל באדם שנמצא מוטל ברחוב מחוסר הכרה לאחר התקף לב

קשה. לא היו עליו סימנים מזהים ואף אחד לא ידע כמה זמן הוא
שוכב כך. הוא הגיע לבית החולים במצב קריטי, נעשו מאמצים

גדולים להציל את חייו, מיודענו וחבריו הרופאים עשו כל אשר לאל
ידם, אבל לאחר שעה ארוכה נאלצו להרים את ידיהם ולכסות אותו

בסדין...
הרופא שהיה מכונה בפי כל חבריו בשם הגויי 'בֶּאָרְךְ' נשאר שם

יחד עם עוד סניטר בניסיון לברר את זהותו של האיש. לאחר חצי
שעה בערך תפסה את עינו של הרופא תזוזה בידו של המת. הוא לא

החשיב את זה כי חשב שמדובר ברפלקס במערכת העצבים. לאחר
דקות ספורות הוא הבחין שוב ב'רפלקס', עד שהוא הסיר את הסדין

מפניו וגילה שהדופק חזר...
בדיקות מהירות ומספר פעולות החזירו את האיש לא רק לחיים

אלא גם להכרה. הוא פתח את עיניו והרופא עומד עליו ומטפל בו
לפתע תדהמה ובמסירות.

לפתע המת החי פונה אל הרופא: "תגיד, לך קוראים חיים

מה רוצה מאיתנו מסובב הסיבות. האם אנחנו לא שומעים? אולי שומעים באוזן... אשרי אלו השומעים שמיעה של הבנת הלב. זוהי תכונה הניתנת לפיתוח, זהו משהו נרכש מתוך שימת לב. לשמוע, להבין, להפנים, להיות במצב תמידי של הקשבת הלב ל-מה ה' שואל מאיתנו.

הרשעים שאין טובתם שלימה, אבל הוא יודע לשמוע!! הוא מבין מה שהוא שומע!!
כאן היה מתלהב הגרש"פ זצ"ל. כמה אנחנו שומעים כל היום. כל מעשה ומקרה בבריאה הוא דיבור של בורא העולם אלינו. כל מה שקורה סביבנו אם לטוב ואם למוטב אמור להסביר לנו

בכל ליל שישי מגיעות קבוצות שלמות לבני ברק עם מדריכים. למדריך יש רמקול, והוא מסביר להם - פה הכניסה לבני ברק, פה בית הכנסת הזה, זאת ההיסטוריה... וכמובן, הולכים לקנות טשולנט וחלות של ויז'ניץ

רבי שלמה לווינשטיין עם סיפור נפלא על מידת האמת ומפתח התשובה

על המיטה. זאת היתה מיטת סוכנות. כשרצה להישען שמו לו כסא מאחור. רק לראות את זה, זה היה בשבילם סוף העולם. שוק תרבותי ממש.

הרב שטיינמן דיבר, אבל כל מה שאמר היה בהברה חצי אשכנזית, כך שהרב וליס בעצמו בקושי הבין, והקיבוצניקים לא הבינו אף מילה.

אחרי עשר דקות נגמרה הדרשה, ואז אמר הרב ישי וליס: 'הם רוצים שהרב יברך אותם'. הרב שטיינמן שתק.

הרב וליס חזר שוב על הבקשה: 'הרב, אם אפשר לברך אותם' הרב שטיינמן אומר לו בנוכחותם - והפעם בעברית צחה להפליא, באופן ברור לחלוטין ובלי הברה אשכנזית - 'אני לא נותן ברכה לרשעים'.

'לא', נזעק הרב וליס, 'הרב, הם לא רשעים, פעם בשבוע הם לומדים תורה'.

אך הרב שטיינמן נותר איתן בסרובו. 'הם שומרים שבת? לא. וחוף מזה, אני עוד זוכר שירדנו מהאונייה כשבאנו מבריסק, ואנשים מהקיבוצים באו כדי לחלן את האנשים. אתה אומר לי לא רשעים? הם רשעים, אני לא מברך אותם'.

לא עזר שום דבר, יצאו החוצה.

'אתה מבין איך הרגשתי?' אמר לי הרב וליס. 'עבודה של שלש שנים הלכה לפח! הייתי בטוח לגמרי, שהם יתקשרו להגיד לי לא לבוא לשיעור בשבוע שלאחר מכן. הם לא התקשרו, אז באתי חשבת, מי כבר יבוא? אולי שנים שלושה אנשים? לא, הכל כרגיל' הוא מסר את השיעור, ועבר בשלום. אחרי השיעור החליט הרב וליס לעשות ביקורת נזקים. הוא ביקש לדעת: 'נו, מה אתם אומרים? איך היה הסיור?'. התברר שהם היו מרוצים מאד.

'וממה הכי נהניתם?'

'הרב הצדיק הזה, שהבאת אותנו אליו - מזה הכי נהנינו'.

'מזה נהניתם?? ואני פחדתי ש- - - זאת אומרת, ממה, בדיוק, נהניתם בביקור אצל הרב?'

הרב ישי וליס, מרצה בכיר ב'ערכים', סיפר לי סיפור מעניין מאד. כדי להבין את הסיפור צריך להקדים הקדמה קצרה:

כולם יודעים שיש בארץ כמה אתרי תיירות עיקריים, אך להוי ידוע כי ישנה עיר נוספת שהפכה לעיר תיירות - בני ברק. בכל ליל שישי מגיעות לבני ברק קבוצות של תיירים, לא מחוץ לארץ, אלא תיירים מתל אביב. המרחק המנטאלי בין תל אביב לבני ברק נעשה כל כך גדול, שתושבי תל אביב באים לחזות ביצורים השונים מהם כל כך, והמוזרים בעיניהם כל כך.

בכל ליל שישי אתה רואה קבוצות שלמות שמגיעות עם מדריכים. למדריך יש רמקול, והוא מדריך אותם - פה הכניסה לבני ברק, פה בית הכנסת הזה, זאת ההיסטוריה, וככה נראים הילידים... ממש תיירות לכל דבר וענין. כמובן, הם הולכים לקנות טשולנט וחלות של ויז'ניץ.

לרב ישי וליס היה שיעור קבוע באיזשהו קיבוץ. במשך שלש שנים הוא ישב עם החבר'ה שם, שבוע אחר שבוע, במסירות גדולה.

יום אחד, החבר'ה האלה מהקיבוץ אמרו לרב וליס: 'הרב, גם אנחנו רוצים לעשות את הסיור המפורסם בבני ברק. קח אותנו, ואתה תהיה המדריך'.

'אני אחשוב על זה', הוא אמר, ובאמת חשב לא מעט.

הוא ידע שיש לו אפשרות לקחת אותם לסיבוב, הרבה יותר משמעותי מהסיבוב של איצקוביץ' וקוגל. הוא יכול להכיר להם ישיבות, להראות להם קמת מהמהות האמיתית. הוא תכנן תכנית מסודרת, ובאמת לקח אותם לבתי כנסת ולישיבות.

לקראת סוף הסיור הם הגיעו לביתו של מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, וזאת היתה אטרקציה. הם נדהמו לראות שאפשר לגור בבית כזה פשוט ודל. לא רק שלא היה סיד על קירות הסלון, אפילו טיח כבר לא היה.

הם נכנסו לחדרו של הרב, והרב וליס הציג אותם: 'הרב, הם מקיבוץ בצפון, והם רוצים שהרב ידבר איתם'. הרב שטיינמן ישב

אם כן למה אנחנו עושים את כל ההשתדלות שלנו?
כי אנחנו צריכים וחייבים להשתדל. בעניינים רוחניים צריכים
להשתדל הרבה יותר מאשר בעניינים גשמיים, ולעשות את כל
המאמצים.

למרות ההשתדלות, למה פלוני חזר בסוף בתשובה, וזה
שישב לידו באותו קורס, באותה קבוצה ובאותו סמינריון, לא חזר
בתשובה? האם אתה יכול להסביר זאת?

לא.
אתה עושה את ההשתדלות, את מירב המאמצים האפשריים,
אבל את ההחלטה אם יהיה או לא יהיה ואיך יהיה - רק הקב"ה
קובע.

לפעמים נראית התוצאה הפוכה מההשתדלות.
ברוחניות התוצאה היא שכר על גודל ההשתדלות, ועל המאמץ
לעשות את רצון ה'.

(מתוך 'דורש טוב' - חנוכה)

'תשמע, הבנו שהבאת אותנו לרב גדול. ראינו את הבית שלו,
ואז הבנו עוד קצת. ראינו אותו, הבנו עוד קצת. כשיצאנו מהבית
שלו, כולנו בדקנו באתרים לראות מי זה האיש הזה, ואז הבנו
שמדובר באחד מגדולי הרבנים. אבל נהנינו במיוחד מדבר אחד
- הוא לא ניסה להתחנף. הוא אמר לנו את האמת בפנים, ואנחנו
נהנינו מזה מאוד. בן אדם ממרומי גילו לא מנסה לחייך אליך, לא
מנסה לקנות אותך, אומר לך את האמת בפנים'.

בזה לא נגמר הסיפור. הם דווקא כן רצו לקבל ברכה מהרב
הצדיק הזה, ומאחר שהבינו שכל זמן שהם לא שומרים שבת, לא
יוכלו לקבל ממנו ברכה, הם התחילו להתקדם בשמירת שבת.

'אתה מבין מה קורה פה?' אמר הרב וליס, 'אתה עושה
מאמצים, ונראה לך שהכל היה לריק וירד לטמיון, ובסוף מתברר
שהאמת בדיוק הפוכה!'

מי גרם להם לחזור בתשובה?
הקב"ה.

**הסביר לו הגבאי, כי לאותו יהודי היה ביום שני
יארצייט, לכן קיבל בו עלייה לתורה. 'אם כך', אמר
לו הלה, 'יש לי יארצייט ביום שלישי, תדאג שאקבל
עלייה'. אמר לו הגבאי: 'אבל ביום שלישי אין קריאת
התורה'. היהודי התקשה להאמין והלך לברר..**

מזן החפץ חיים זצ"ל על האדם יראה לעיניים וה' יראה ללבב

לכל היהודים לעזוב את הכפר לאלתר. התכנסו התושבים והחלו
לבכות על הגזירה הנוראה. אותו יהודי בוכה כביכול איתם ואומר
להם שיש לו קשרים עם הפריץ. ואם רק ישלמו לפריץ אלף רובל,
הוא יבטל את הגזירה. תוך זמן קצר אספו היהודים את הסכום
הגדול, והיהודי הבטיח שכבר למחרת ילך לפריץ לנסות להעביר
את רוע הגזירה, אבל כדי שיצליח בשליחותו יש צורך להכריז על
תענית ציבור ותפילה בבית הכנסת.

למחרת התכנסו כל היהודים בבית הכנסת, צמו, התפללו,
קראו בתורה, וכמובן, אותו יהודי קיבל עליה ביום היארצייט שלו
לאחר התפילה, כאשר הכסף בכיסו, הלך לידידו הפריץ וסיפר
לו על כתב הגירוש שנכתב בעת שכרותו של הפריץ. הפריץ,
שמעולם לא חשב לגרש את היהודים, ביטל את הגירוש לאלתר.
היהודי דגן שב לכפר ובפיו הבשורה הטובה שהצליח לבטל
את גזירת הגירוש. למותר לציין שאלף הרובל שנאספו לביטול
הגזירה נשארו בכיסו.

אמר ה'חפץ חיים': 'אחרי המאה ועשרים של היהודי הזה,
בוודאי יתכנסו תושבי הכפר ויספידו אותו בחום. יאמרו עליו
דברי שבח והלל, ויצינו את יראת השמים שלו. כיצד הוא לא
הסתפק בכסף ששלשלו לידו לתת לפריץ, אלא גם חיזק אותם
באמונה, כאשר קרא לעשות יום תפילה ותענית. אבל בשמים הרי

ה'חפץ חיים' היה מספר סיפור מדהים:

יהודי הגיע לבית הכנסת להתפלל וראה כיצד פלוני מקבל
מפטיר בשבת, ושוב הוא מקבל 'עליה' גם ביום שני, ואילו ממנו
הגבאי התעלם לחלוטין. אותו יהודי היה בור ועם הארץ, וקנאתו
בערה בו לראות כיצד יהודי אחר מקבל פעמיים עליה. הוא שאל
את הגבאי מה פשר האפליה הזאת, והגבאי הסביר לו כי לאותו
יהודי היה באותו שבוע יארצייט לכן הוא קיבל מפטיר בשבת,
ועליה נוספת ביום שני, שהיה בדיוק יום ה'יארצייט'...
'אם כך', אמר לו הלה, 'יש לי יארצייט ביום שלישי, תדאג
שאקבל עליה'.

אמר לו הגבאי: 'אבל ביום שלישי אין קריאת התורה'.
היהודי התקשה להאמין והלך לברר אצל מתפלל אחר האם
באמת לא קוראים בתורה ביום שלישי. הלה הסביר לו כי במהלך
השבוע קוראים בתורה רק בשני וחמישי, בראש חודש, בחנוכה
ובתענית.

כאשר שמע זאת אותו יהודי התרקם במוחו רעיון נורא. הוא
היה מיודד עם הפריץ המקומי, וכעת הגיע אליו לביקור. יחד שתו
לשכרה, וכאשר היה הפריץ שיכור כלוט, הצליח היהודי להוציא
ממנו צו גירוש לכל יושבי הכפר.
שב אותו יהודי מהפריץ ובידו איגרת חתומה, בה מורה הפריץ

אנחנו רואים רק את החיצוניות אבל לא יודעים מה מסתתר בלבו של אדם. לפעמים מה שנראה כמעשה טוב ונשגב, מסתיר מתחת לפני השטח שחיתות נוראה.
(מתוך הספר 'לרומם')

יודעים את האמת. בבואו לפני בית דין של מעלה, יענישו אותו על השחיתות הנוראה, שבגלל רצונו בעליה התעלל ביושבי הכפר, הוציא מהם במרמה הון עתק וגרם להם צער נורא'.
האדם יראה לעיניים אבל אלוקים יראה ללבב.

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

מה הדימיון בין תרנגולת הדוגרת על הביצים לחינוך הילדים?

בבא קמא דף מ"ה

שמירה מעולה

שלא תלחץ יותר מדי בכדי שלא תקבל הביצה שום סדק ותלך לאיבוד. והיא עבודה קשה ומיוחדת במינה, והבורא יתברך חנן בינה לשכוי וכל תרנגולת יודעת את המידה המדוייקת. סיים ר' אלי: זהו חינוך, שמצד אחד דרוש שמירה רבה שלא יכנס בנער רוח זרה, ומצד שני הוא זקוק לזהירות יתירה לא ללחוץ בו יותר מידי, כי כל סטיה לכאן או לכאן היא גורלית. והדברים עמוקים וחדים ולולא ה' עזרתה לנו, בודאי לא היינו יכולים לעמוד בכך. ובאמת כאמור כל עשייתנו היא רק איתערותא דלתתא כדי שתתעורר איתערותא דלעילא".
(דברים ערבים ח"ד - ונכתב בספר, עמוד צ', הרה"צ ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א)

כיצד מחנכין:

שמעתי פעם מהרה"צ ר' אליהו ראטה זצ"ל שהיה מחונן מאד בכשרון של חינוך ועסק בזה במסירות מימי חורפו ועד ימי זקנותו, שאמר בשם רבו הרה"ק ר' שלמה מזוועהיל זי"ע שמלבד קדושתו המופלגת היה ג"כ חכם מחוכם:
כידוע שחינוך הבנים דומה לתרנגולת הדוגרת על ביצה שממנה צריך לצאת אפרוח. בתחילה היא צריכה לשבת כ"א יום על הביצה כדי שהיא תתחמם ותהיה ראויה להוציא אפרוח חי. ושתי עבודות סותרות יש בכך, מצד אחד היא צריכה לשבת על הביצה ולכסותה מכל צדדיה שלא תתקרר. כי אם תכנס בה מעט קרירות לא תיצלח הביצה. ומצד שני היא זקוקה לזהירות יתירה

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מדוע מזכירים בברכת המזון את ברית המילה והתורה?

ניתנה הארץ, כנ"ל; ועוד, שהנשים אף הן שייכות ללימוד תורה - בלימוד ההלכות שצריכות לקיים.

ומזכירים לשון הודאה בפתחת הברכה: "נודה לך", ובסיומה: "ועל הכל ה' אלקינו אנחנו מודים לך". ואם דילג על אחת מההודאות, הרי זה - כלשון חכמינו ז"ל - 'מגונה', אך יצא ידי חובה.

[שו"ע קפז, ג, ומשנ"ב ו, ז רט, וביה"ד ד"ה ברית]

נושא הברכה השניה של ברכת המזון, הוא ההודאה על נתינת הארץ לישראל; ומזכירים בה את ברית המילה והתורה, משום שעל ידן ובזכותן ניתנה הארץ לישראל.

ונשים, מעיקר הדין אינן חייבות להזכיר ברית ותורה, כיון שאינן שייכות לברית, ואינן מצוות בתלמוד תורה. אך המנהג, שגם נשים מזכירות ברית ותורה, משום שהן מודות על הברית שנכתרה לאנשים, ועל התורה שניתנה לאנשים, אשר בזכותן

באיזה מקרה חייב איש לשוב ולברך ברכת המזון ואשה פטורה?

אינה חייבת בהזכרת ברית ותורה, כנ"ל, לא תחזור כלל. ואם אינו זוכר אם הזכיר - יש להניח שהזכיר, שהרי נוסח ברכת המזון שגור בפי כל; ויתרה מזו, אף מי שברכת המזון אינה שגורה בפיו, ומסופק אם הזכיר - אינו צריך לחזור, כיון שלדעת רוב הפוסקים חובת הזכרתן היא מדרבנן.

[שו"ע קפז, ג, ומשנ"ב ו רח, וביה"ד ד"ה מחזירין; וראה שעה"צ ת; בו"מ דרשו, 9]

כאמור, בברכה השניה שבברכת המזון צריך להזכיר את ארץ ישראל, ברית המילה, והתורה. ואם דילג על אחת מהן, וכבר סיים את הברכה - יש אומרים, שיחזור לתחילת ברכת המזון, כיון ששלוש הברכות הראשונות שבברכת המזון חשובות כאחת; ויש אומרים, שיחזור רק לתחילת ברכת 'נודה לך'. ואם כבר פתח בברכה הרביעית, לכל הדעות עליו לחזור לתחילת ברכת המזון. ואשה, שמעיקר הדין

מהי סיבת המנהג שהמברך ברכת המזון עונה בעצמו 'אמן' לאחר ברכת 'בונה ירושלים'?

המשתתפים בסעודה עונים אמן על ברכותיו - רשאי לענות אמן בקול רגיל, כיון שהדבר אינו ניכר.

ויש אומרים, שהחשש לזלזול בברכה הרביעית היה קיים רק בזמן חכמינו ז"ל, שהפועלים היו פטורים מהברכה הרביעית, וחששו שיזלזלו בה, ולא בזמננו, שאין פטור זה קיים (ראה במקורות); וכן המנהג, לענות תמיד בקול רגיל.

[שו"ע קפת, א-ב, ומשנ"ב א-ב; בו"מ דרשו, 1; וראה שו"ע קצא, א-ב]

שלוש הברכות הראשונות שבברכת המזון הן מדאורייתא, והרביעית - מדרבנן. וכדי להבדיל ביניהן, נהגו שהמברך עצמו עונה 'אמן' על ברכתו בסיום הברכה השלישית. ונהגו כן אף כשלא אכל כדי שביעה, למרות שבאופן זה - לדעת רוב הפוסקים - חובת כל הברכות היא רק מדרבנן.

ויש לענות אמן זה בלחש, כדי שלא יבואו לזלזל בברכה הרביעית; אך כשרבים עונים אמן על ברכותיו, כגון שמזמן וכל

* קטן חייב בברכת המזון מדרבנן, כדי לחנכו במצוה זו, ואף אם אכל רק כזית. וקטן שאכל 'כדי שביעה' ומסופק אם בירך, יש לחנכו לשוב ולברך, כדרך שגדול מברך במקרה של ספק כזה.
* ילד עד לגיל שמונה - עד שידע לברך את כל הברכות כתיקונן - ניתן לחנכו בנוסח מקוצר לכל ברכה, הכולל פתיחה בשם ובמלכות, תוכנה העיקרי של הברכה, וחתימה.
* נשים חייבות בברכת המזון, אך ספק אם הן חייבות מדאורייתא כאנשים, או רק מדרבנן. ואשה שאכלה כדי שביעה ומסופקת אם בירכה - נחלקו הפוסקים אם חייבת לברך.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן ליטול ידיים בחדר האמבטיה?

בחדר אמבטיה ביתי, אך אין לברך בתוכם. ויש שהתנה את ההיתר בכך שהמקום נקי, והלכלוך אינו נמצא בו בקביעות. ויש שהתיר לכתחילה ליטול בבית הכסא ובחדר אמבטיה, ולברך בחוץ; אך כתב שירא שמים יעשה 'צורת הפתח' כנגד מושב בית הכסא, וכנגד קערת האמבטיה.

[בו"מ דרשו קסב, 1]

מי שנטל את ידיו לסעודה בבית הכסא - יש שכתבו, שאף אם יצא מבית הכסא כאשר המים שעל ידיו לחות במידה של 'טופח על מנת להטפיח' - דהיינו שאם יגע בהן אדם אחר, ירטב דבר אחר ממגעו - יתכן שחלה עליהן טומאה לאחר נטילתן מחמת היותן בבית הכסא, וקשה להקל בדבר.

ויש אומרים, שבשעת הדחק, כגון שנמצא במטוס ואין לו מקום אחר ליטול, ניתן להקל וליטול בבית הכסא שבזמננו, וכן

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה